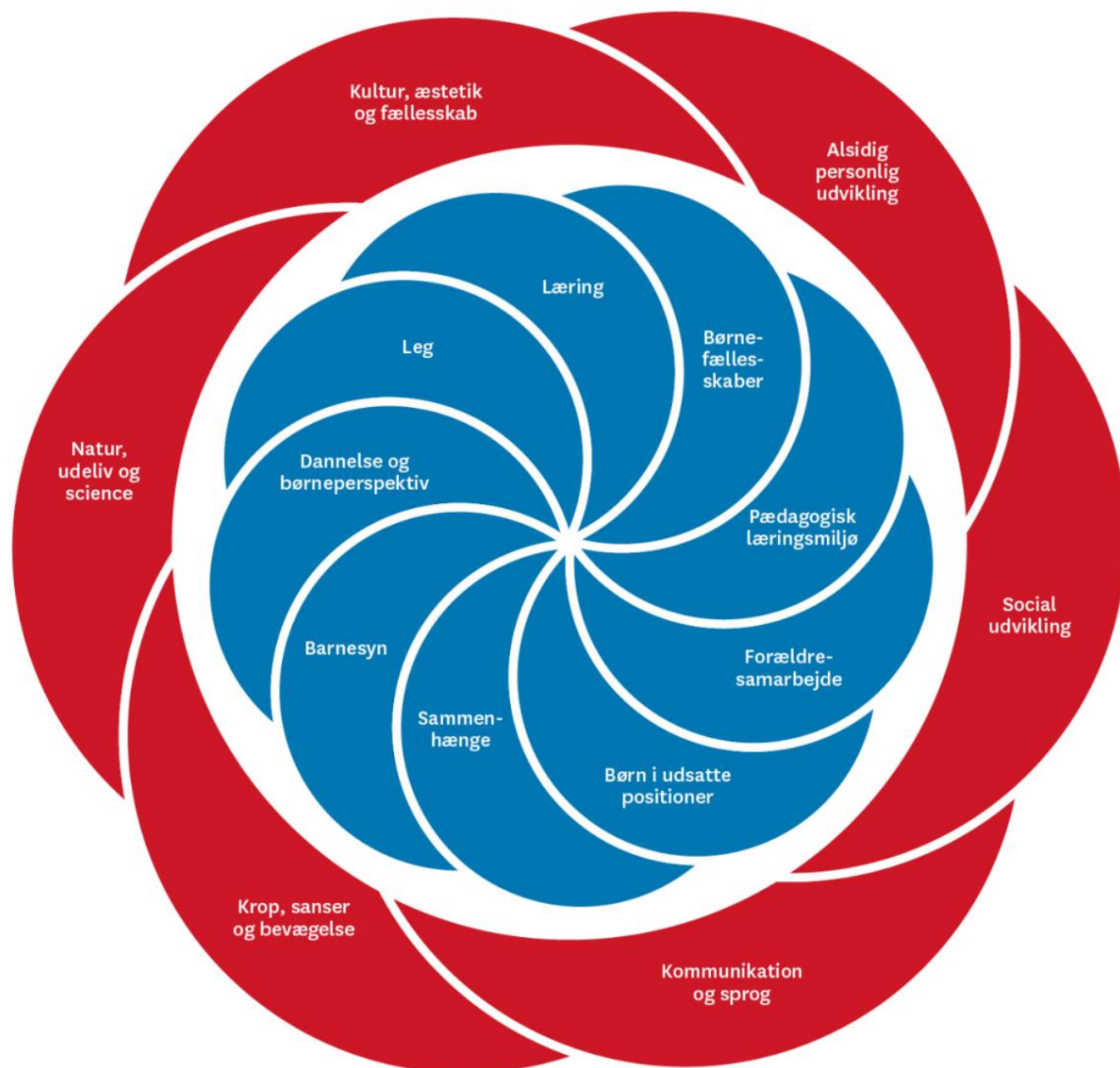

Pædagogisk Læreplan for Område Ganløse/Slagslunde Børnehuset Basthøj

Indhold

Indledning.....	3
Vejledning til udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Praktiske oplysninger.....	5
Det pædagogiske grundlag	6
Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
Pædagogisk læringsmiljø.....	8
Samarbejde med forældre om børns læring	10
Børn i udsatte positioner	11
Sammenhæng til børnehaveklassen (kun gældende for kommende skolestartere)	12
De seks læreplanstemaer og 12 læringsmål.....	13
Alsidig personlig udvikling	14
Kommunikation og sprog.....	19
Krop, sanser og bevægelse.....	21
Natur, udeliv og science	24
Kultur, æstetik og fællesskab.....	26
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	29
Inddragelse af lokalsamfundet (udarbejdes områdevis)	29
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (udarbejdes af den enkelte daginstitution)	29
Værktøjskasse	30

Figur 1 Læreplansblomsten *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold*. (Børne- og socialministeriet, 2018)

Egedal Kommunes skabelon for den pædagogiske læreplan er udarbejdet på baggrund af:

- *Bekendtgørelse af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge, LBK nr. 176 af 25/02/2019*
- *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer, BEK nr 968 af 28/06/2018*
- *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold (Børne- og socialministeriet, 2018)*
- *Skabelon til pædagogisk læreplan (Børne- og socialministeriet og Danmark Evalueringsinstitut, 2019)*

Indledning

Alle dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv, efter dagtilbudslovens § 7. Den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde, og den er et redskab til at skabe en fælles retning for det pædagogiske arbejde og samtidig sikre, at der arbejdes bevidst med pædagogik hele dagen i alle dagtilbud. Den pædagogiske læreplan er dynamisk og bruges til udvikling af pædagogisk praksis.

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag, læreplanstemaerne og læringsmål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Det pædagogiske grundlag består af ni elementer:

- *Barnesyn*
- *Dannelse og børneperspektiv*
- *Leg*
- *Læring*
- *Børnefællesskaber*
- *Pædagogisk læringsmiljø*
- *Forældresamarbejde*

- *Børn i udsatte positioner*
- *Sammenhæng til børnehaveklassen*

Nogle elementer, eksempelvis barnesyn, skal altid være til stede, mens andre elementer, som eksempelvis sammenhæng til børnehaveklassen, kan være mere til stede i nogle sammenhæng end andre.

Der er seks læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop sanser og bevægelse
5. Natur udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Læreplanstemaerne afspejler den brede læringsforståelse, som er i dagtilbuddene.

Der er fastsat to læringsmål for hvert læreplanstema. Disse udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring, samtidig med at der sættes en fælles retning for det pædagogiske arbejde.

Den pædagogiske læreplan indeholder pædagogiske refleksioner og retningsgivende eksempler på, hvordan dagtilbuddene arbejder med at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vejledning til udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Organiseringen af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Planlægning af det pædagogiske arbejde tager afsæt i dagtilbudslovens § 8-10. Alle daginstitutioner og dagplejen skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan for hele børnegruppen i alderen 0-2 år og for børnegruppen i alderen fra 3 år og frem til skolestart. Hvis børnene er organiseret i andre aldersgrupper, udarbejdes den pædagogiske læreplan på baggrund af denne organisering. Den pædagogiske læreplan skal evalueres mindst hvert andet år.

Udfyldelse af læreplansskabelonen

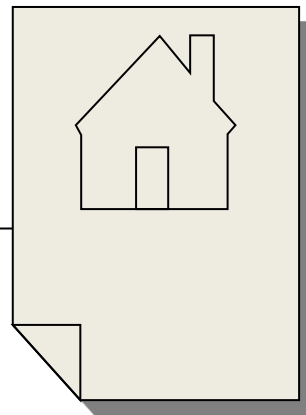
Denne pædagogiske læreplan er delt i to. I første del beskrives det *pædagogiske grundlag*. Her beskrives med korte pædagogiske refleksioner, hvordan det enkelte dagtilbudsområde arbejder med det pædagogiske grundlag, og hvordan de enkelte elementer omsættes i området. Denne del af den pædagogiske læreplan udarbejdes i området. Den anden del af den pædagogiske læreplan

fokuserer på *de seks læreplanstemaer og de 12 læringsmål*, og den tager afsæt i det pædagogiske grundlag. Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, inden for og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer, og det skal fremgå, hvordan det understøtter læringsmålene. Til dette kan der eksempelvis anvendes praksisfortællinger som pædagogisk redskab. Anden del af den pædagogiske læreplan udarbejdes i den enkelte daginstitution. Herudover beskrives til sidst i den pædagogiske læreplan, hvordan der arbejdes med inddragelse af lokalsamfundet og børnemiljøet.

Nationale krav til den pædagogiske læreplan

Det gælder for både det pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne samt de 12 læringsmål, at indholdet er nationalt fastsat og beskrevet i *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold* (Børne- og Socialministeriet 2018) og i *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold og i seks læreplanstemaer* (2018). Du kan finde relevante links i værktøjskassen på side 31.

Praktiske oplysninger

Kort beskrivelse af området og den enkelte daginstitution

- *Område Ganløse/Slagslunde*
- *Børnehuset Basthøj,*
- *Bastbjergvej 2,*
- *3660 Stenløse*
- *Der er i huset ca. 24 vuggestuebørn fordelt i to grupper. I børnehaven er der ca. 44 børnhavebørn fordelt i 3 aldersopdeltegrupper.*
- *Vi er 14 engageret medarbejdere, fordelt med 8 pædagoger og 4 pædagogmedhjælper, en køkkenmedarbejder og 1 leder – samt vikar og 3-4 praktiske medarbejdere.*

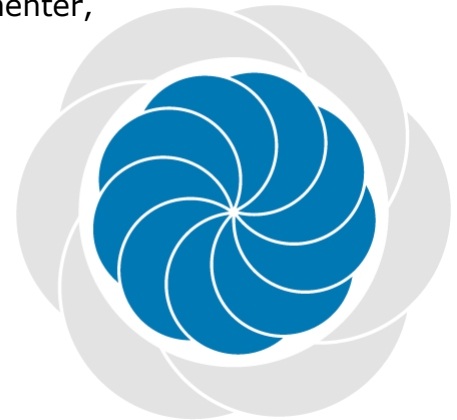
Vi har frokostordning fra Fru Hansens Kælder

Det pædagogiske grundlag

Det pædagogiske grundlag består af ni forskellige elementer, som danner grundlaget for, hvordan der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle vores dagtilbud.

Først beskrives elementerne børnesyn, dannelse og børneperspektiv leg, læring og børnefællesskaber, dernæst beskrives det pædagogiske læringsmiljø og til sidst beskrives arbejdet med forældresamarbejde, børn i udsatte positioner og sammenhængen til børnehaveklassen.

Det pædagogiske grundlag beskrives områdevis.

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan elementerne omsættes og kommer til udtryk i praksis. Elementerne kan beskrives samlet eller hver for sig.

I område Ganløse/Slagslunde skal hvert enkelt barn føle sig set, anerkendt og værdsat for den, de er. Vi har fokus på barnets styrker, ressourcer, og at barnet kan udvikle sig i eget tempo. Dette viser sig i vores relationer til barnet, hvor det er den voksnes

ansvar at skabe en god relation til hvert barn. I praksis ses det, når den voksne er i tæt kontakt med barnet for at yde nærvær og omsorg, både psykisk og fysisk. Børn hos os, har krav på at møde glade og engagerede voksne.

Børnene i Ganløse/Slagslunde skal i deres dannelsesproces, eksempelvis guides i at kunne genkende følelser hos sig selv og andre. Vi arbejder pædagogisk med børnenes sociale forståelse, og at børnene i fremtiden bliver en del af samfundet. Vi styrker bl.a. børnene i selvhjulpenhed, så børnene får en oplevelse af at kunne mestre / jeg kan selv. Det børn selv kan, skal de selv. Vi har desuden fokus på, at børnene får mulighed for at

kunne navigerer i den digitale verden ved at bruge lyd, film, billeder og læringsapps som pædagogiske redskaber.

Legen er grundlæggende for læring, dannelse, personlig og social udvikling. Det er igennem leg, at barnets eget initiativ udvikles og støttes. Legen er lig med børns egen læring, og læring skabes gennem leg. Der er flere former for leg: den spontane, vokseninitieret og legen har værdi i sig selv. Legen er med til at udvikle børns sprog, sociale kompetencer og empati. Det er de voksnes ansvar, at skabe rum og mulighed for leg. Den voksne skal være opmærksom på, at alle børn er en del af et fællesskab og kan bruge legen som pædagogisk redskab til at sikre, at alle børn er en del af dette.

Læring for børnene forekommer hele dagen, både i planlagte og spontane voksenstyret aktiviteter, men også i dagligdagens rutiner eksempelvis frokost samt i børnenes egne læringsrum, ude og inde. Det er vigtigt med tydelige læringsmiljøer, der viser hvilke lege, man kan lege og som samtidig skal understøtte børnenes læring.

Den voksne har ansvaret for skabe rum og mulighed for, at børnenes egne lege kan udvikle sig. Den voksne skal være bevidst om at justere sig i forhold til børnenes læring og kan både gå foran, ved siden af eller bagved.

Alle børn har ret til at være en del af et fællesskab, og de voksne skaber rum for, at alle børn kan deltage.

Vi skal skabe små fællesskaber i det store fællesskab og dermed skabe rum for venskaber på tværs af alder, køn og institutioner. Dette sker, når vi holder motionsdag og storgrupperne mødes på tværs i område Ganløse/Slagslunde. Vi bruger Fri for mobberi som pædagogisk redskab for at lære børnene, hvordan vi agerer og omgås hinanden. Børnene øver sig i at indgå i Fællesskaber, der er med til at skabe og bevare traditioner og fælles kulturelle spilleregler såsom under måltiderne og i leg.

Pædagogisk læringsmiljø

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan I hele dagen arbejder med at skabe et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Tag udgangspunkt i følgende situationer:

- leg
- planlagte vokseninitierede aktiviteter
- spontane aktiviteter
- børneinitierede aktiviteter
- daglige rutiner

Det pædagogiske læringsmiljø skal tage afsæt i det pædagogiske grundlags øvrige elementer.

I område Ganløse/Slagslunde lægges der vægt på at det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen. Dette sker via en voksenorden, så alle voksne er klar over hvilken rolle, de har i forhold til børns leg, de spontane og planlagte aktiviteter samt i de daglige rutiner eks. ble- og tøjskift.

Vi arbejder med relations dannelse mellem børn og voksne, hvor ICDP er et redskab til at øge kvaliteten af samspillet og relationen mellem børn og voksne. De voksne følger barnets initiativ og supplerer til en meningsskabende dialog, leg og hverdag. Læringsmiljøerne skal være dynamiske og bliver justeret efter børnegruppernes interesser. Børnene deles ind i små grupper, dette kan være i rutiner eksempelvis frokost men også i voksne styret aktiviteter.

Læringsmiljøerne skal indbyde til forskellige former for leg og de skal være overskuelige for børnene.

Vi arbejder med at inddrage børnene i at være aktive og deltagende i de daglige rutiner. Dette sker eksempelvis i garderoben, hvor børnene i starten får hjælp til at kunne mestre det at tage sit eget tøj på, for sidenhen at kunne selv. Den voksne skal give ro og plads til mulighed for læring og selvhjulpenhed.

De voksne skal motivere, guide børnene og give plads til deres initiativer i de daglige rutiner. Barnets bidrag til løsninger har værdi og giver dermed barnet en oplevelse af medbestemmelse.

Samarbejde med forældre om børns læring

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan der samarbejdes med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring:

Vi lægger vægt på den daglige kontakt med forældrene, og vi synliggør og informerer forældre om barnets hverdag i det daglige møde og på Famly.

Vi har et opstartsmøde med forældre, inden barnet starter i institutionen, hvor der tales om barnets fødsel og tiden sammen med mor og far. Der forventningsafstemmes mellem forældre og institution. Der bliver afholdt et opfølgingsmøde efter ca. 3 måneders opstart.

Barnet er et fælles ansvar mellem forældre og institution.

Vi er åbne overfor forældres input og vil gerne bruge deres kompetencer.

Vi bruger trivselsskemaerne som et arbejdsredskab og til dialog med forældrene.

De udfyldes 2 gange årligt og forældrene inviteres til samtale efter behov dog minimum en gang om året.

Forældrene inddrages i planlægningen af arrangementer og traditioner i institutionen, det kunne være sommerfester, motionsdag ect.

Forældre hjælper til på den fælles motionsdag.

Børn i udsatte positioner

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan der skabes et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes:

Børn i udsatte positioner skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældreskabet.

Der skal være fokus på barnets ressourcer og styrker. Pædagogen skal have en tæt kontakt/relation og et øget fokus på børn i udsatte positioner. At vi har øje for "stjernestunder", vi fortæller de gode fortællinger videre. De voksne skal være inkluderende i deres relation, sprog og tilgang.

Der skal være en tydelig struktur omkring rutiner og dagligdagen for det enkelte barn. Vi arbejder i små grupper og med primære voksne. Vores dagligdag planlægges på baggrund af børn i udsatte positioner. Vi samarbejder med forældre og fagpersoner i forvaltningen omkring børnene. Vi arbejder med handleplaner, der laves i samarbejde med forældrene, hvor der beskrives, hvilke eller hvilken udfordring, barnet skal øve sig på med hjælp fra de voksne.

Sammenhæng til børnehaveklassen (kun gældende for kommende skolestartere)

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen og mini SFO:

For at skabe sammenhæng mellem børnehave og SFO/Skole starter vi i september måned med, at storgrupperne på tværs af institutionerne i Ganløse/Slagslunde tager i skoven sammen. Børnene er inddelt i små grupper på tværs af husene. Børnene opbygger relationer på tværs og skal foreholde sig til nye voksne og det at kunne navigerer i store fællesskaber. Forløbet slutter i februar måned.

Vi holder fælles forældremøde med skolen, hvor det italesættes hvad der forventes af kommende skolebørn og deres forældre. Forældrene bliver introduceret til skolen og hvad de kan forvente.

I løbet af efteråret kommer der en SFO personale på besøg en formiddag i storgruppen. Storgruppens pædagog tager på besøg i skolen, dette for at få større indsigt i hinandens arbejdsområder.

I løbet af januar, februar og marts måned besøger vi hinanden i SFO og i institutionerne.

Vores projektpædagog kommer og laver et forløb, der handler om bogstaver, lyde, rim og remser.

Vi udfylder sammen med forældrene overgangspapirer og disse bliver overleveret til personalet i SFO og børnehaveklassen.

De seks læreplanstemaer og 12 læringsmål

Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, inden for og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Der er fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. Målene udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Denne del udarbejdes af den enkelte daginstitution.

Alsidiig personlig udvikling

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

- Beskriv hvordan temaet alsidiig personlig udvikling omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet alsidiig personlig udvikling ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for alsidiig personlig udvikling.

Brug praksisfortællinger.

Vuggestuen:

Den alsidige personlige udvikling kommer til udtryk i vores relations arbejde, hvor samspillet mellem børn og voksne er i fokus. De voksne justerer sig forhold til børnenes behov og hjælper børnene til, at mærke sig selv og blive bevidst om egne følelser. I hverdagens rutiner har vi fokus på selvhjulpelighed, som styrker børnenes personlige udvikling, selvværd og selvtillid.

Børnenes succes oplevelser styrker deres gå på mod. Den voksne er en rollemodel som børnene kan afspejle sig i. Vi hjælper børnene til, at de får øje på hinanden, får erfaringer og bliver udfordret. Børnene øves i turtagning og den voksne justerer sig i forhold til de enkelte børns behov og overskud. Børnene inddrages i omsorg og hjælpsomhed overfor hinanden. Gennem lege med de voksne, udvikles børnene legekompeter.

Børnehaven:

Temaet alsidig personlig udvikling kommer til udtryk og omsættes via vores arbejde gennem mentalisering, og med børnenes følelser. Børnene skal føle sig set, hørt og anerkendt ved at vi arbejder med børnedemokrati, børnefællesskaber og medbestemmelse. De voksne har øje for barnets nærmeste udviklingszone i deres tilgang og pædagogisk planlægning. De voksne er sig bevidst om deres rolle som model for børnene og er ansvarlige for tonen og stemningen i huset. Børnene skal opleve nærvær, tryghed og omsorg fra den voksne og andre børn. Vi har et tæt samarbejde med forældre omkring barnets trivsel og udvikling. Børnene skal have succesoplevelser og den voksne italesætter og anderkender det barnet kan. Børnene lære at mærke sig selv bl.a. tigertræning hvor der arbejdes med deres egne og andres grænser. Gennem de daglige rutiner styrker vi børnene i at kunne selv.

Praksisfortælling:

Til stede: Mig (pæd) og Ninna på 3,2 år.

Vi er kommet ind fra legepladsen, og skal vaske hænder inden eftermiddagsmaden. Jeg står på badeværelset og hjælper børnene. Ninna står i døren og gemmer hænderne. Jeg siger "Kom Ninna, nu skal du også have vasket dine hænder". Ninna siger: "Nej, det vil jeg ikke". Jeg siger "okay, vent et øjeblik, så vil jeg gerne hjælpe dig" Ninna bliver stående og kigger, mens hun stadig gemmer sine hænder. Lidt efter da der ikke er så mange børn tilbage på badeværelset siger jeg: "Så Ninna, nu er jeg klar til at hjælpe dig". Jeg bøjer mig ned så jeg er i øjenhøjde med Ninna, og siger lige så stille "Har du egentlig prøvet børnehavens tryllesæbe"? Ninna svarer ikke men kigger opmærksomt på mig. Jeg siger "Nu skal du bare se"! Jeg går hen og tager en klud og kommer sæbe på fra "personaledispenseren" og går over til vasken. Jeg siger "Prøv at komme og se Ninna." Jeg kommer vand på og får kluden til at skumme og siger: "Se nu skummer tryllesæben". Ninna kommer hen og kigger og da jeg opfordrer hende til at mærke tager hun kluden og vi hjælpes ad, med at få vasket hænder.

Social udvikling

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

- Beskriv hvordan temaet social udvikling omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet social udvikling ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for social udvikling.

Brug praksisfortællinger.

Vuggestuen:

De voksne justerer sig i forhold til børnenes behov og kompetencer. Vi har fokus på hinandens forskellighed og ligheder eksempelvis i forskellighederne i familierne. Børnene støttes til at lære de sociale spilleregler hvad gør vi og hvad gør vi ikke i Basthøj. I hverdagen opfordres børnene til at deles om legetøjet og børnene opfordres til at hjælpe hinanden. Børnene understøttes i at få øje i det gode i andre og give plads og lytte til hinanden. Vi arbejder med at skabe et rum for fællesopmærksomhed. I den pædagogiske planlægning skaber vi aktiviteter ud fra børnenes behov. I børnefællesskaberne opfordre vi til at lege med hinanden. De voksne går foran og guider børnene i ligeværdig deltagelse i fællesskabet. Vi er nysgerrige sammen med børnene på hinandens leg og legekompetencer.

Børnehaven:

De sociale spilleregler kan ses i den måde vi er nysgerrige på, gennem dialog og ved at lytte til hinanden. Børnene støttes i at afhjælpe hinanden og deraf lære empati og få øje på hinandens forskelligheder. De store børn opfordres til at hjælpe de små og de små lære af de store. Børnene støttes i at udsætte egne behov eksempelvis når de venter på tur og står i kø.

Børnene øver sig på at mærke egne grænser og hjælpes til at stå ved sig selv i samspil med andre. Ved at deltage med opgaver i hverdagen oplever

børnene at være betydningsfulde for fællesskabet. De voksne har øje for børn i udsatte positioner i fællesskabet og skaber rammer og mulighed for at alle får en ligeværdig position. De voksne er ansvarlige for, at de i deres planlægning, skaber aktiviteter hvor børnenes sociale kompetencer kommer i spil og udvikles. De voksne er bevidste om at børnene afspejler sig i deres måde at integrerer med hinanden.

Praksisfortælling:

Vi har spist frokost og jeg er på legepladsen. En kollega kalder på en af de ældste drenge Jeppe, da det er hans tur til at hjælpe til med at tørre borde af og feje efter frokosten. Jeg kan se han står alene oppe på skibet og tilbyder at hente ham. Jeg har en god relation til Jeppe og forventer at det bliver en "smal sag". Jeg går hen til skibet hvor Jeppe står oppe på skibet. Jeg siger: " De savner dig indenfor, Jeppe, de har brug for din hjælp til bordene". Jeppe svarer højt og lidt vredt "det gider jeg ikke" . Jeg prøver igen " men de har brug for din hjælp". Jeppe fastholder sit svar. Jeg prøver med tilskyndelser/formaninger i form af, at de andre kan se hvor hurtig han er, at jeg godt kan høre at han ikke gider, men at man også nogen gange skal gøre ting som man ikke gider, og som de voksne bestemmer.

Jeppe fastholder sit svar i lidt mere bestemt og vred tone. Jeg kan mærke at jeg ikke har held med at få Jeppe ind, siger jeg til ham. "Jeg går lige ind og hører hvordan det går indenfor". I døren spørger jeg min kollega om det er i orden at Jeppe venter til i morgen med at hjælpe til. En vikar er i mellemtiden gået igang med bordene, og Jeppe kan sagtens vente.

Jeg går ud til Jeppe igen, ved foden af skibet står Alfred, som har overhørt det hele. Han spørger "hvad sagde de"? . Jeg svarer at Jeppe gerne måtte vente til i morgen, med at hjælpe til.

Alfred spørger: "Må jeg godt sige det til Jeppe"? Jeppe svarer oppe fra skibet: "Jeg har hørt det".

"Fint Jeppe" svarer jeg. Jeppe kommer ned, og vi sludrer lidt om "kedelige opgaver" inden han går ud og leger.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

- Beskriv hvordan temaet kommunikation og sprog omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet kommunikation og sprog ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for kommunikation og sprog.

Brug praksisfortællinger.

Vuggestuen:

I den daglige praksis giver vi os tid og ro til at kunne forstå barnet, vi justerer os i forhold til det enkelte barns kompetencer. Vi sætter ord på børnenes følelser og på handlinger, dette for at skabe forståelse for barnets oplevelser. Vi hjælper og guider børnene i hverdagen, så der skabes en forståelse for hinanden, og for at se hinandens hensigter.

I den daglige praksis bruger vi gentagelser, og vi er nysgerrige sammen med børnene. Vi snakker med børnene om deres oplevelser og ser og får forståelse for deres verden. Vi læser bøger, som vi bruger til at gå på opdagelse med, for at forbinde erfaringerne sammen. Vi uddyber og giver forklaringer på børnenes nysgerrighed og spørgsmål. Vi har fokus på den gode tone i vores fællesskab, både børnene imellem, barn/voksen og de voksne imellem.

Vi bruger vores mimik og kropssprog til non verbal kommunikation, vi ved hvor vigtigt det er at kunne se dette for børnene for at kunne aflæse hinanden. Vi guider børnene i at gøre brug af tegn, i den non-verbale kommunikation imellem hinanden, fx "stop".

I den daglige praksis bruger vi samling, for at mødes i fællesskab, her synger vi og laver fagter sammen.

Praksisfortælling:

"A' det?" siger Lilli på et år. "Det er en kop" siger jeg. "A' det?" siger hun igen og kigger på koppen. Jeg siger "det er en kop". "A' det?" siger Lilli igen. Jeg siger "Ja, hvad er det? Det er en kop! En kop." Lilli ser tilfreds på koppen. Dernæst peger hun på et stykke mad og siger "A' det?"

Børnehaven:

Temaet sprog og kommunikation, omsættes og kommer til udtryk i vores praksis,

Gennem, at vi anvender understøttende sproglige strategier i hverdagen. Vi arbejder med principperne i dialogisk læsning og inddrager et sprogligt fokus i de aktiviteter vi planlægger fx. i vores fællessang og vores samlinger. Alle børn får, i løbet af deres tid i Basthøj, kendskab til Halfdan Rasmussens ABC og lydbyen. Vi skaber et understøttende sprogligt miljø og stemning, ved at vi i hverdagen leger med lyde, rim og remser, eller spontant bryder ud i sang. Børnenes sproglige "finurligheder" og sprogblomster bliver hørt og inddraget i vores samvær.

I dialogen i hverdagen støtter vi børnenes sprog, gennem som voksen at bruge gentagelser og ved at være opmærksom på at tale langsomt og tydeligt. Vi sætter ord på vores følelser, handlinger og vores omverden og vi er opmærksomme på at alle børn bliver set og hørt.

Børn i sprogligt udsatte positioner understøttes og forberedes med piktogrammer i børnehøjde, ligesom vi anvender visuelle virkemidler f.eks. I-Pad's. Vi har i Basthøj et bibliotek/stillerum, som bruges til at skabe rum til fordybelse og det sproglige udviklingsarbejde.

Krop, sanser og bevægelse

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

- Beskriv hvordan temaet krop, sanser og bevægelse omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet krop, sanser og bevægelse ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for krop, sanser og bevægelse.

Brug praksisfortællinger.

Temaet Krop, sanser og bevægelse omsættes i den måde vi udforsker vores kroppens kunnen. De voksne er, så vidt muligt, altid klar til at give et kram, holde en hånd eller have et skød klar at sidde på, hvis børnene skulle have behov for det.

Vi øver os på at bruge kroppen og udfordrer os selv hvis noget kan være lidt svært. De voksne står klar til at hjælpe og guide børnene hvis noget fysisk kan være lidt svært.

Vi giver plads til børnenes bestemmelse over egen krop og vi har respekt for børnenes egen mæthedsfornemmelse. Børnene spiser den mængde mad de føler de har behov for og skal ikke tømme tallerknen før de rejser sig fra bordet.

Børnene spiser det de bedst kan lide først fra tallerknen.

De voksne er nysgerrige på kroppens kunnen sammen med børnene og er med til at danse, kaste og kravle. Hvis snakken falder på det, er vi også nysgerrige på hvad vi mærker indeni, det kan både være følelsesmæssigt og ren fysiologisk. For eksempel når børnene bliver opmærksomme på vandladning eller når det kilder i maven når vi gynger.

Vi giver børnene plads til at mærke kroppens impulser og støtter dem når de har brug for en pause. Vi guider også børnene hvis de selv kan have svært ved at finde roen.

Vi giver plads til "farlige lege" og her guider vi også børnene til at lytte til hinanden og dem selv om hvorvidt de synes legen stadig er sjov eller ej. Ved vores samlinger giver vi plads til dans og mærke kroppens impulser, men holder stadig fokuset ved samlingen.

På legepladsen får børnene lov at sanse ud fra vejrets betingelser. Denne sansning kan være at lege med vand på legepladsen, gå med bare tæer i sandet eller græsset, mærke regnen på kinderne og vindens susen i håret. Ugentligt har vi afsat en dag til at være motorikdag, hvor børnene bliver opdelt i mindre alders- og motorisk svarende grupper, hvor de voksne arrangerer aktiviteter. Disse aktiviteter kan have grov-, fin- og sansemotorisk karakter, alt efter hvad der passer børnegruppen.

Praksisfortælling:

Jeg sidder ved madrassen mens to børn begynder at tumle med hinanden på madrassen. "Er det for sjov?" spørger jeg. "JA!!" kommer det fra begge børn og griner højlydt. "Ok. Husk at høre efter hvis den ene siger stop" siger jeg. De tumler videre og griner. Pludselig råber den ene: "STOOP!" Det andet barn stopper straks op og de sidder og kigger på hinanden og griner igen. Derefter går de i gang med at lege med biler.

Børnehaven:

I Basthøj er vores uderum en stor del af børnenes hverdag, da vi prioriterer at være udenfor hver dag. Uderummet giver også mange muligheder for kropslig læring og udvikling. På legepladsen er der rammer og muligheder for at børnene kan udfordre deres kropslige fornemmelser, blandt andet at mærke deres kropslige grænser gennem risikofyldt leg samt at udfordre deres vestibulærsans. Udelivet er et oplagt sted til at skærpe børnenes sanser, f.eks.

kulde/varme, lyde, smage, lugte, mærke vinden, at skrænten er stejl osv. I vores pædagogiske planlægning har vi faste aktiviteter, der understøtter børnenes bevægelse gennem leg. Vi bruger f.eks. tigertræning, sanglege, samling, forhindringsbaner samt at følge børnenes initiativer og derigennem

skabe kropslige lege. Dette betyder også at vi sammen med børnene eksperimenter og skaber en læring omkring, at forskellige genstande kan bruges forskelligt. F.eks. kan man bruge et bræt som vippe. Den kropslige bevidsthed handler også om at kunne mærke sig selv. Vi arbejder med mindfulness og at børnene lærer at mærke efter hvornår deres krop har brug for en pause. Ved at vi som voksne italesætter børnenes følelser styrker vi deres mentaliseringsevne, som betyder at de lærer at se sig selv udefra og andre børn indefra. I vores hverdagsrutiner er der også stor mulighed for at styrke børnenes motorik. Til frokost arbejder vi med selvhjulpenhed, hvor børn er med til at dække

bord, smøre deres egen mad, bære ting på plads osv. I garderoben skaber vi tid og plads til at børnene kan øve sig i at tage tøj på selv og vi vurderer hele tiden hvordan vi graduerer vores støtte, sådan at børnene oplever succes i deres bestræbelser.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

- Beskriv hvordan temaet natur, udeliv og science omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet natur, udeliv og science ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for natur, udeliv og science.

Brug praksisfortællinger

Temaet Natur, udeliv og science omsættes i den måde vi oplever verden. I samspil med børnene er vi nysgerrige og undrende i vores oplevelse af naturen. Vi undersøger ved at lede efter dyr og planter, gerne dét der interesserer børnene i dette øjeblik. Det kan være bænkebidder, myrer, blade og sten. Vi bestræber os på at være ude hver dag, hvoraf nogle børnegrupper tager på ture i nærområdet. Turene kan have forskellige mål, vi skal se til hestene, vi skal lege på en legeplads, vi skal dufte til blomster etc. Vi taler dagligt om vejret i forhold til hvad vi skal have på af overtøj, hvad der sker i de forskellige årstider og om naturfænomener, så som når der er mange grå skyer på himlen, så regner det snart. Når vi finder dyr på legepladsen, indenfor eller på ture, taler vi om dem. Vi taler om og er nysgerrige på hvad de spiser og hvor de bor. Finder vi insekter, leger vi med dyrene ved at have dem i hænderne og øver på at passe på dem. Efter legen hjælper vi så vidt muligt dyrene tilbage til deres hjem.

Vi holder årligt Blomsterdag, hvor hvert barn medbringer en plante, som plantes ude på legepladsen. Vi ser at børnene passer og plejer deres planter og de får her forståelse for plantepleje.

Vi er med i et projekt "Vi lærer sprog", hvor børnene også bliver præsenteret for forskellige ord og tal ud fra forskellige temaer. Herunder indholder nogle af temaerne former og vi inddrager projektet i vores hverdag inde og ude. På førnævnte ture kan turens formål for eksempel også være at lede efter former og et antal af ting/dyr.

Praksisfortælling:

En dreng græder højt - han er blevet skubbet af en anden dreng. Jeg går hen til dem og spørger om jeg skal hjælpe ham - han vender sig væk. Jeg siger at jeg er lige ved siden af ham når han er klar til at blive trøstet. Efter kort tid spørger jeg ham om han vil med ud og lede efter en myre "-for jeg ved hvor der måske er en myre!" Han kigger straks op og går med mig og forklarer om myrer han har fundet!

Børnehaven:

I Basthøj er vores uderum en stor del af børnenes hverdag og det vigtigste rum for naturvidenskabelig læring og udvikling.

Vi gør både brug af vores store dejlige legeplads samt den smukke natur omkring Ganløse med skove, marker og grønne arealer. I Basthøj er personalet opmærksomme på at følge alle børns initiativer og udspil og der igennem udfolde deres oplevelsesverden. Her bruger vi blandt andet iPad'en til sammen med børnene at søge ny viden.

Små børn knytter sig ofte til ting og dyr i naturen (f.eks. blade, sten, biller) og personalet har respekt for barnets perspektiv og forkærlighed for det de nu engang finder. Herigennem lærer børnene også at have respekt for naturen og passe på de levende væsener og planter. Blandt andet giver vi nogle af de dyr vi finder navne og begraver de døde dyr vi finder. Naturen indeholder ikke kun ting og dyr og derfor bruger vi også de fire grundelementer vand, luft, ild og jord, i vores hverdag. Dette kommer blandt andet til udtryk i form af bål, vandlege og det at vi er ude i al slags vejr. Her får vi også mulighed for at kigge nærmere på årstidernes gang. Vi bruger især vores æbletræer og hækken til at danne udgangspunkt for læring omkring årstiderne. Miljøet er en stor del af det at være menneske og derfor bruger vi tid på at så et frø i børnenes bevidsthed om bæredygtighed og om at passe på vores Jord. Vi affaldssorterer, samler

skrald på legepladsen og i lokalområdet, afleverer tøj til genbrug og sparer på vand og sæbe.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

- Beskriv hvordan temaet kultur, æstetik og fællesskab omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet kultur, æstetik og fællesskab ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for kultur, æstetik og fællesskab.

Brug praksisfortællinger.

Vuggestuen:

Temaet Kultur, æstetik og fællesskab omsættes i den måde vi interagerer i vores sociale fællesskaber. Vi øver os på for eksempel turtagning, svare når man bliver talt til og det at passe på hinanden. Vi øver os på at bruge sproget i stedet for kroppen, når der er noget man gerne vil. De voksne italesætter børnenes følelser og oversætter deres intentioner. Alle børn er ligeværdige og vi møder dem i deres behov. Alle børn har lige ret til og behov for at blive lyttet på og blive trøstet af de voksne uanset køn, etnicitet og alder.

I vuggestuen har vi bøger tilgængelige for børnene og vi inddrager dem i dialog om historien og verden omkring. Vi benytter også iPads i samspil med en voksen, når vi bliver nysgerrige på for eksempel dyr og motorkøretøjer. Vi ser også på billeder fra ugens løb, hvor vi taler om de oplevelser vi har haft sammen.

Vi starter vores samlinger med at sidde og se hinanden. Børnene får lov til at vælge sange på tur og øver derved turtagning og det at være i centrum. Vi følger og justerer os efter børnenes initiativ og deltagelsesmulighed den pågældende dag, så hvis nogle vil danse eller ligge ned til sangene, får de lov til det.

Vi fejrer de danske traditioner. Vi spiser påskefrokost og julefrokost og holder julearrangement og laver gaver til forældrene sammen med børnene. Vi pynter op til højtider med børnenes egne kreationer.

Vi prioriterer højt at måltiderne bliver til en hyggelig stund, da de for os er en af de vigtigste rutiner i hverdagen. Vi sidder i små grupper og taler om maden, her falder snakken på hvad vi spiser, hvordan det smager, hvordan det ser ud og hvad vi bedst kan lide. Børnene spiser det de bedst kan lide først. Til måltiderne har alle børn mulighed for at smage på det hele.

I vores værksteder maler, tegner, leger og læser vi i små grupper. Produkter herfra hænges op på stuen til fælles skue.

Rollelege er en del af vores hverdag og her øver børnene sig på at være sammen, at sige til og fra, afprøve egne personlige grænser samt afprøve deres fantasi. Den voksne understøtter børnenes leg i det omfang, der er behov for det.

Praksisfortælling

Vi holder samling i vuggestuen. En pige har delt sanghæfterne rundt så alle børnene har et. Vi synger et par sange. En dreng vil ikke være med til at sidde og synge. Han har hele tiden stået lidt ved siden af og trommet med hænderne på sit ben. En pædagog siger "Jeg kan se at Erik har lyst til at danse, er det ikke rigtigt Erik?" Drengen nikker. "Skal vi ikke allesammen danse ligesom Erik?" siger hun og rejser sig. Alle voksne og børn rejser sig og trommer ligesom drengen. De danser et stykke tid.

Børnehaven

Personalegruppen i Basthøj værdsætter mangfoldigheden og bruger tid på at lære børnene, at være åbne overfor forskellige kulturer samt menneskets generelle forskelligheder. Blandt andet bruger vi Red Barnets antimobbestrategi "Fri for mobberi".

Vi anerkender og respekterer hinandens perspektiver, både blandt personalet, blandt børnene og vores familier, hvilket forbereder dem på det demokratiske samfund, som vi alle er en del af. For at give børnene en oplevelse af at være en del af en helhed, følger vi deres initiativer og bliver medspillere og giver mening til deres oplevelsesverden. Børnene har adgang til at deltage i

demokratiske processer, dette kan være alt fra at vælge en sang til samling eller ændre på teksten, til at være med til at

vælge hvilke nye legehuse vi skal have på vores legeplads. Rutinerne i vores hverdag er genkendelige og er med til at skabe rammer og miljø, der forbereder livsduelige børn, som lærer at navigere i den store verden. Personalet skaber mulighed for at børnene kan omsætte indtryk til forskellige kulturelle udtryk. Vi er en engageret personalegruppe, som entusiastisk giver børnene mulighed for at føle glæden ved at udtrykke sig både kreativt, musisk, digitalt, sprogligt og kropsligt. Rundt omkring i vores hus kan man se børnenes kreative spor. Alt fra tegninger på væggene til konstruktioner, der gemmes til videre leg og hjemmelavede bøger. Huset er også altid udsmykket med børnenes fantasifulde påfund op til højtider og traditioner. Vi har fokus på at forberede børnene på den digitale verden, ved at have læringen for øje, når vi anvender iPads. Vi har også en projektpædagog tilknyttet, som via hendes fokus på sprog også bruger de digitale medier i hendes arbejde med børnene.

Praksisfortælling.

Vi sidder og spiser frokost og Anton kigger undrende på Øzlems frikadeller, idet hun får nogle andre frikadeller. Øzlem er lidt genert og har svært ved at forklare hvorfor, så jeg hjælper Øzlem med at fortælle at det er fordi at hun er muslim, og at det ifølge deres tro ikke er tilladt at spise grisekød. Derfor får hun oksekødsfrikadeller.

Vi begynder herefter i gruppen at have en samtale om, at Danmark er et kristent land, og hvad det vil sige at have en anden religion end kristendom, og hvordan vi har forskellige helligdage og fejrer dem forskelligt.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet (udarbejdes områdevis)

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Området besøger det lokale bibliotek sammen med små grupper børn. Der arrangeres besøg hos den lokale bager, i Møllen samt hos Hønsehandleren. Hvert år afholdes gudstjenester for alle børn i Ganløse og Slagslunde Kirke.

En gruppe af børnenes forældre har hvert år afholdt skolernes motionsdag fredag inden efterårsferien sammen med personalet i Ganløse by på Grønningen. Storgrupperne mødes i skoven hen over efteråret for at styrke gruppens kendskab til hinanden inden skolestart.

Områdebestyrelsen har iværksat en proces, hvor de sammen ønsker at tage imod de nye forældre/familier i institutionerne som kommer til byen.

Der arbejdes på at få etableret kontakt til lokal dyrlæge for besøg samt de ældre i byen.

Forældrene opfordres til at komme på besøg i institutionerne, hvis de har særlig viden(job eller hobbyer), som børnene kan få glæde af.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (udarbejdes af den enkelte daginstitution)

Beskriv med korte pædagogiske refleksioner hvordan det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø integreres i det pædagogiske læringsmiljø?

Brug gerne praksisfortællinger.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv.

Værktøjskasse

Du kan læse mere om **den styrkede pædagogiske læreplans** rammer og indhold her:
https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/7044%20EVA%20SPL.%20Publikation_web_1.pdf

Du kan læse mere om **evaluerende pædagogisk praksis** her:
<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/evaluerende-paedagogisk-praksis>

Du kan læse mere om **redskab til selvevaluering** her:
<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/redskab-til-selvevaluering>

Du kan læse mere om **redskab til forankringsproces** her:
<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/redskab-til-forankringsproces>

Du kan læse mere om **forældresamarbejde** her:
<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/foraeldresamarbejde>

Du kan læse mere om **samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø** her:
<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/samspil-og-relationer-i-det-paedagogiske-laeringsmiljo>